

**CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU**

**MONTENEGRO
STATISTICAL OFFICE**

A white silhouette map of Montenegro is centered on a light blue rectangular background. The map shows the country's irregular shape, including its coastline and major landmasses.

**PREDLOG STATISTIČKIH REGIONA
CRNE GORE
U SKLADU SA NUTS KLASIFIKACIJOM**

Podgorica, 2010

CRNA GORA

ZAVOD ZA STATISTIKU

**PREDLOG STATISTIČKIH REGIONA
CRNE GORE
U SKLADU SA NUTS KLASIFIKACIJOM**

Podgorica, 2010

Uvod

Ustanovljavanje statističkih regiona u skladu sa EU nomenklaturom (Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku - NUTS) je dio EU pravnog okvira koji se zahtijeva od države kandidata da ga prihvati prije ulaska u EU. U skladu sa obavezama iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), koji je važeći između Crne Gore i EU, i potrebama za davanjem uporedivih statističkih podataka na nivou Evropske unije, Zavod za statistiku Crne Gore - MONSTAT je pripremio predlog statističkih regiona koji je u skladu sa evropskim statističkim standardima NUTS-a.

Nakon detaljne analize koju smo sproveli, došli smo do predloga statističkih regiona za Crnu Goru u skladu sa NUTS klasifikacijom. Na osnovu veličine stanovništva, teritorije koju pokriva stanovništvo, stope rasta stanovništva, konstantnosti strukture stanovništva i mnogih drugih faktora koje smo analizirali, Crna Gora bi trebalo da se predstavi kao jedan statistički region na sva tri nivoa u skladu sa odredbama NUTS regulative, LAU 1 (opštine) i LAU 2 (naselja) .

S nadom da ćete naš predlog prihvatiti,

S poštovanjem,

DIREKTOR

Radomir Đurović

SADRŽAJ:

Uvod	1
Sadržaj	2
Trenutna administrativna podjela Crne Gore	3
Stanovništvo Crne Gore , ukupno i po opštinama	4
Predlog statističkih regiona Crne Gore u skladu sa NUTS klasifikacijom	6
Zaključak	8
Pregled slika i tabela:	
Slika 1. Mapa Crne Gore – opštine sa brojem stanovnika, procijenjeni broj stanovnika - prosjek sredinom 2008.godine	3
Slika 2. Mapa Crne Gore sa predlogom statističkih regiona u skladu sa NUTS klasifikacijom	7
Tabela 1. Površina Crne Gore i opština u km ²	3
Tabela 2. Stanovništvo u Crnoj Gori (2003-2008)	4
Tabela 3. Stanovništvo po opštinama (2003-2008)	5

TREKUTNA ADMINISTRATIVNA PODJELA CRNE GORE

U skladu sa važećom pravnom regulativom ne postoji administrativna podjela regiona u Crnoj Gori. Zakon o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore je na snazi od 1960. godine, sa izmjenama zakona u 1965, 1970 i 1990. godini, („Službeni list” br. 10/60, 6/65, 6/70, i 45/90), prema kojima se teritorija Crne Gore dijeli na dvadeset i jednu opštinu sa stanovništvom prikazanim sljedećom mapom, kao i u tabeli 3.

Slika 1. Mapa Crne Gore - opštine sa brojem stanovnika, procijenjeni broj stanovnika - prosjek sredinom 2008.godine

Pregled ukupne površine Crne Gore i opština je data u sljedećoj tabeli.

Tabela 1. Površina Crne Gore i opština u km²

CRNA GORA	Andrijevica	Bar	Berana	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
13812	283	598	717	924	122	501	445	897	335	367

/nastavak/

Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Cetinje	Šavnik
2065	486	854	1346	1441	432	46	255	235	910	553

Izvor: Uprava nekretnina Crne Gore

Pošto regionalna podjela Crne Gore nije definisana nacionalnim zakonodavstvom, prilikom izrade predloga statističkih regiona za Crnu Goru u skladu sa NUTS klasifikacijom, pratili smo kriterijume koji su u skladu sa kriterijuma definisanim regulativom (EK) br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. maja 2003. godine o utvrđivanju zajedničke klasifikacije teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS).

STANOVNIŠTVO CRNE GORE , UKUPNO I PO OPŠTINAMA

Broj stanovnika je korišćen kao najznačajniji kriterijum za definisanje statističkih regiona.

Tabela 2. Stanovništvo u Crnoj Gori (2003-2008)¹

GODINA	CRNA GORA-UKUPNO
2003	620278
2004	622118
2005	623277
2006	624240
2007	626188
2008	628804

Izvor: MONSTAT

¹ Posljednji popis stanovništva u Crnoj Gori sproveden je u 2003. godini, a kasnije procjene urađene su na bazi pomenutog popisa iz 2003. godine i vitalne statistike (broj rođenih, umrlih, prirodni priraštaj, interna migracija stanovništva prema redovnom godišnjem statističkom istraživanju)

Na bazi podataka predstavljenih u tabeli 2, vidljivo je da je stopa rasta stanovništva za period 2003-2008. od 1.4% veoma mala i pokazuje da se stanovništvo sporo mijenjalo. Prema procjenama stanovništva Crne Gore (publikacija „Demografski trendovi u Crnoj Gori od sredine 20. vijeka do 2050. godine”) u okviru velike raznolikosti fertiliteta u 2010. godini, očekivano stanovništvo u Crnoj Gori je 642 789.

Tabela 3. Stanovništvo po opštinama (2003-2008)

GODINE→ OPŠTINE↓	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Struktura u %, 2004	Struktura u %, 2008
Andrijevica	5819	5743	5658	5588	5545	5498	0.91	0.87
Bar	40003	40415	40780	41217	41706	42213	6.43	6.71
Berana	35176	35112	35023	34884	34817	34832	5.58	5.54
Bijelo Polje	50414	50230	50048	49780	49630	49626	7.99	7.89
Budva	15821	16088	16280	16510	16736	16976	2.56	2.70
Danilovgrad	16536	16480	16464	16480	16509	16596	2.62	2.64
Žabljak	4224	4160	4124	4078	4048	4023	0.66	0.64
Kolašin	10006	9852	9698	9537	9398	9278	1.57	1.48
Kotor	22999	22996	22953	22871	22800	22744	3.66	3.62
Mojkovac	10097	10009	9899	9746	9595	9498	1.59	1.51
Nikšić	75327	75317	75292	75246	75192	75247	11.98	11.97
Plav	13812	13807	13806	13863	13933	13934	2.20	2.22
Plužine	4288	4228	4156	4064	3981	3894	0.67	0.62
Pljevlja	35873	35605	35245	34814	34481	34221	5.66	5.44
Podgorica	168736	170876	172626	174401	176569	178677	27.17	28.42
Rožaje	22649	22868	23084	23283	23447	23622	3.64	3.76
Tivat	13659	13622	13601	13513	13487	13624	2.17	2.17
Ulcinj	20267	20357	20447	20529	20653	20801	3.24	3.31
Herceg Novi	33058	33052	33033	33024	33075	33133	5.26	5.27
Cetinje	18548	18397	18222	18046	17869	17715	2.93	2.82
Šavnik	2966	2903	2837	2766	2717	2651	0.46	0.42

Izvor: MONSTAT

Prema podacima prikazanim u tabeli 3, struktura u petogodišnjem periodu od 2004. do 2008. godine je relativno stabilna. Najveća promjena u strukturi primjećuje se u opštini Podgorica, 27.17% u 2004. godini do 28.42% u 2008. godini, i navodi nas na zaključak da će buduće promjene biti slične i da neće preći maksimum granice NUTS 3 nivoa u okviru NUTS klasifikacije.

PREDLOG STATISTIČKIH REGIONA CRNE GORE U SKLADU SA NUTS KLASIFIKACIJOM

Predlog statističkih regiona za Crnu Goru se zasniva na sljedećem:

➤ da ne postoji administrativne tj. pravne podjele Crne Gore po regionama ili oblastima, tako da su se koristili kriterijumi koji se navode u EU regulativi o NUTS klasifikaciji kada se izrađivala klasifikacija;

➤ da je kriterij klasifikacije, tj. član 3, stav 3 Regulative br. 1059/2003 prema kojoj čitava država članica može biti jedan statistički region u skladu sa NUTS regionom na tom nivou, ukoliko je stanovništvo ukupne države članice manje od minimuma granice za određeni NUTS nivo.

Na bazi procedura za ustanovljavanje statističke jedinice, određene regulativom i na osnovu iskustva u NUTS podjeli EU država sa malim stanovništvom, npr. Luksemburg, Kipar, itd, Zavod za statistiku Crne Gore MONSTAT u saradnji sa ekspertima u okviru projekta CARDS 2003², saopštio je da je Crna Gora u skladu sa kriterijumima statističke raspodjele:

- **na sva tri nivoa (NUTS 1-3) u skladu je sa odredbama NUTS regulative , LAU 1 (opštine) i LAU 2 (naselja).**

NUTS 1	CRNA GORA
NUTS 2	CRNA GORA
NUTS 3	CRNA GORA
LAU 1	OPŠTINE
LAU 2	NASELJA

² CARDS projekat "Pomoć Zavodu za statistiku Crne Gore", ekspert Sandro Cruciani, misija u MONSTAT-u 7-8. jula 2008. Godine.

Slika 2. Mapa Crne Gore sa predlogom statističkih regiona za Crnu Goru u skladu sa NUTS klasifikacijom

CRNA GORA- NUTS nivo 3

LEGENDA

- _____ Nacionalni nivo
- _____ NUTS nivo 1
- _____ NUTS nivo 2
- _____ NUTS nivo 3

ZAKLJUČAK

Pošto je projektovano stanovništvo Crne Gore sredinom 2008. godine, 628.804 (tabela 2), bilo manje od maksimalnih granica za određeni nivo NUTS-a, dok je analiza trendova stanovništva sugerisala da rast stanovništva od posljednjeg popisa 2003. do 2008. nije značajno uticao, tako da Crna Gora neće preći maksimum ograničenja za NUTS 3 nivo u 'zamrznutom' periodu NUTS klasifikacije koji će trajati tri godine, naš predlog za Crnu Goru kao jedan statistički region na sva tri nivoa je najprihvatljiviji. Zavod za statistiku Crne Gore MONSTAT kao zvaničan proizvođač podataka u ovom momentu ima kapaciteta da ispuni EU zahtjeve u pogledu proizvodnje statističkih podataka samo ukoliko Crna Gora bude jedan statistički region na sva tri nivoa koji su u skladu sa evropskim statističkim standardom NUTS-a.

Lista skraćenica:

NUTS - Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku
(francuski: Nomenclature D'unités Territoriales Statistique)

LAU - Lokalne administrativne jedinice

MONSTAT - Zavod za statistiku Crne Gore